

پرسش و پاسخ کاربردی در مورد زکات

بندهای مسجدی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

پرسش و پاسخ رمضانی

۱) منظور از نصاب زکات چیست؟

نصاب زکات، مقدار مالی است که هر گاه فردی مالک آن باشد و از آن زمان تا یک سال از مقدار آن کاسته نشود، بر آن زکات واجب می‌شود و بر کمتر از آن زکات واجب نیست.

۲) زکات به چه چیزهایی تعلق می‌گیرد؟

به طلا و نقره و به تبع آن پول

محصولات کشاورزی و باغی

مال التجاره (مال التجاره آن چیزی است که در معرض خرید و فروش و در معرض انتقال از دستی به دست دیگر قرار دارد اما آنچه که ثابت است و شخص قصد فروش آن را ندارد، مال التجاره به حساب نمی‌آید).

معادن و هر آنچه را که از زمین استخراج شود.

سایر اموال مانند گاو، شتر و گوسفند، ساختمان‌های بزرگ، کارخانه‌ها و سهام شرکت‌ها و اوراق بهادار و غیره.

۳) نصاب زکات در انواع طلاها چه مقدار است؟

۸۵ گرم طلای ۲۴ عیار نصاب زکات است؛ کسی که از این مقدار تا بیشتر طلا داشته باشد، زکات بر او واجب

و بر کمتر از این مقدار زکات واجب نیست. معادل این مقدار در عیارهای دیگر طلا چنین است: طلای ۲۱ عیار

۹۷ گرم و طلای ۱۸ عیار ۱۱۳ گرم.

۴) چگونه نصاب پول خود را به دست بیاوریم؟

ما در جنوب ایران، هیات فتوای علمای اهل سنت و جماعت جنوب را داریم که هر ساله پیش از ماه مبارک

رمضان، میزان متوسط نصاب زکات را در سال اعلام می‌کنند و این می‌تواند مورد استفاده عموم مومنان در ایران

قرار بگیرد. هیات فتوا برای امسال (۱۴۰۱ هجری شمسی) نصاب زکات را ۱۲۰ میلیون تومان اعلام کرده است. اما

فرمول تعیین آن هم به این صورت است که قیمت هر گرم طلا را از منبع معتبر دریافت می‌کنیم و آن را در نصاب طلا با عیار خودش ضرب می‌کنیم؛ عدد حاصل شده می‌شود نصاب پول ما.

۵) چه مقداری از پول را پس از رسیدن به حد نصاب باید زکات داد و چگونه؟

مجموعه دارایی‌های نقدی خودمان را به دست می‌آوریم که اینها شامل قیمت طلا و پول‌هایی است که ما ذخیره داریم و یا به دیگران قرض داده‌ایم و از برگشت آنها اطمینان داریم، سپس مجموع اینها را بر ۴۰ تقسیم می‌کنیم. مقدار به دست آمده را به مستحقین زکات پرداخت می‌کنیم. به عبارت دیگر $\frac{۵}{۲}\%$ از کل مال.

۶) اگر شخصی از کسی چک دارد که امید وصول آن را دارد، اما تاریخ وصول آن هنوز نرسیده است، آیا مبلغ این چک جزء موجودی حساب می‌شود یا خیر؟

بله، جز موجودی حساب می‌شود.

۷) حکم بدهکاری‌های تاجر چیست؟

بدهکاری‌های تاجر بر دو قسم است: الف) بدهکاری که در جریان خرید و فروش به وجود می‌آید یا به تعبیر دیگر (فاکتورهای پرداخت نشده)، این نوع بدهکاری‌ها کسر می‌گردد، مشروط به این که بر آن اجناس، سال گذشته باشد. ب) بدهکاری‌ای که در جریان خرید و فروش به وجود نیامده است. مثلاً شخص تاجر خانه‌ای خریده است و بدهکار است. این گونه از بدهکاری‌ها از دارایی مغازه کم نمی‌شود.

۸) زکات مغازه چگونه محاسبه می‌شود؟

در محاسبه زکات مغازه، این موارد در نظر گرفته می‌شود: الف) اجناس مغازه (مال التجاره) به قیمت متوسط فروش قیمت می‌شود. ب) اموال نقدی‌ای که مربوط به مغازه می‌باشد محاسبه می‌شود. ج) وجوهی که صاحب مغازه و یا شرکا برداشت کرده‌اند محاسبه می‌شود. د) طلب‌هایی که امید وصول آنها وجود دارد، محاسبه می‌شود، اینها با هم جمع می‌شوند و سپس بدهکاری‌هایی که در جریان خرید و فروش به وجود آمده است از آنها کسر می‌شود، باقی مانده، سرمایه‌ای است که باید زکات آن پرداخت شود.

۹) آیا در زکات مغازه، هزینه‌های مربوط به مغازه مثل آب، برق، تلفن، مالیات، حقوق کارگران، و... که پرداخت شده است و یا احیاناً پرداخت نشده است، از مجموع دارایی کسر می‌گردد؟
بله کسر می‌شود.

۱۰) آیا آن قسمت از درآمد که جهت تعمیرات و خرید وسایل، خرج مغازه شده است، جزء درآمدی که باید زکات آن پرداخت شود محسوب می‌شود؟
خیر

۱۱) شرایط وجوب زکات مال التجاره چیست؟

گرددش سال و رسیدن به حد نصاب.

۱۲) آیا جایز است که تاجر، قسمتی از کالاهایی که خرید و فروش می‌کند به عنوان زکات پرداخت نماید، یا الزاماً به اندازه‌ی واجب می‌بایست پول نقد پرداخت کند؟
باید پول نقد پرداخت کند.

۱۳) حکم زکات اموالی که برای اجاره دادن و استفاده از درآمد و عایدات آنها می‌باشد، مانند خانه، مغازه، وسایل نقلیه، لودر و... یا کارخانه‌ها و کارگاه‌های تولیدی و یا شرکت‌های خدماتی و یا گاو‌داری‌های شیری و گوشتی (پروری) و مرغداری‌ها و یا لنج‌های ماهیگیری و یا کشتی‌های مسافری چگونه است؟

زکات به درآمد و عایدات آنها تعلق می‌گیرد، بدین شکل که هر وقت اجاره‌بها و عایدات آنها را دریافت کردند، بدون اینکه نیاز به گردش سال داشته باشد، بدون کسر هزینه‌ها ۵٪ و با کسر هزینه‌ها ۱۰٪ زکات پرداخت کنند، مشروط به اینکه درآمد سالیانه به حد نصاب برسد.

۱۴) آیا کسانی که دارای درآمدهای ثابت و یا غیر ثابت هستند، مانند کارمندان کارگران، پزشکان، مهندسان و صاحبان حرفه، زکات به درآمد آنها تعلق می‌گیرد؟

در صورتی که درآمد سالیانه آنها به حد نصاب برسد به مقدار $\frac{2}{5}\%$ زکات پرداخت می‌کنند.

۱۵) آیا بدهکاری شخص از مالی که باید زکات آن پرداخت شود کسر می‌شود یا خیر؟ اعم از اینکه وقت پرداخت آن رسیده و یا نرسیده باشد؟

اگر وقت آن رسیده باشد کسر می‌شود و اگر وقت آن نرسیده باشد کسر نمی‌شود.

۱۶) کسی که یک واحد از یک مجتمع را خریداری کرده است، چگونه زکات پرداخت کند؟

اگر آن واحد را برای رفع نیازهای اولیه‌اش مثل مسکن یا مغازه‌ای که در آن کار کند و از آن کسب درآمد نماید (برای امرار معاش) خریده است که زکات به آن تعلق نمی‌گیرد. اما اگر به قصد فروش خریده است هر سال مقداری که پرداخت نموده است را با سایر موجودی‌اش جمع کرده و $\frac{2}{5}\%$ زکات می‌دهد و بعد از فروش واحد ۱۰ درصد از سود خالص آن را زکات می‌دهد. اگر به قصد اجاره دادن خریده است نیاز نیست که هر سال واحد را قیمت کند. وقتی آن را اجاره داد بعد از کسر هزینه 10% و قبل از آن 5% زکات می‌دهد.

۱۷) اگر شخصی سرمایه‌ی خود را به جای اینکه در بانک نگه دارد، مثلاً زمین بخرد به این نیت که در آینده بفروشد یا تورم ارزش پولش را کم نکند، آیا به زمین یا زمین‌های چنین شخصی زکات تعلق می‌گیرد؟ چگونه زکات آن را پرداخت می‌کند؟

بله زکات تعلق می‌گیرد و باید سالیانه زمین‌ها را قیمت کند و با سایر اموالش جمع نماید و $\frac{5}{2}\%$ زکات بدهد.

۱۸) اگر شخصی برای خرید اتومبیل یا غیره ثبت‌نام کرده است و سال زکات آن رسیده باشد، آیا زکات به آن تعلق می‌گیرد؟

اگر اتومبیل را برای استفاده شخصی می‌خواهد زکات به آن تعلق نمی‌گیرد، اما اگر آن را برای فروش می‌خواهد زکات هم به اصل و هم به سودش تعلق می‌گیرد.

۱۹) آیا جایز است بدهی بدهکار را بخشید و بابت زکات محسوب نمود؟

خیر، باید زکات به او تحویل شود تا او در صرف آن مال مختار باشد.

۲۰) آیا لازم است به شخص مستحق گفته شود که مالی که به شما پرداخت می شود، مال زکات است؟

اگر شخص از افرادی است که غالباً زکات می گیرد، لازم نیست. اما اگر احتمال دادیم که زکات نمی گیرد باید به او گفته شود.

۲۱) آیا به زیورآلات زنان که حد نصاب رسیده است، زکات تعلق می گیرد؟

در صورتی که مرتب پوشیده شود، ترجیحاً زکات آن داده شود و در صورتی که پوشیده نمی شود حتماً زکات آن داده شود.

۲۲) آیا به طلاهایی که والدین برای فرزندانشان نگه می دارند که در وقت ازدواج به آنان بدهند زکات تعلق می گیرد؟

اگر تحویل داده شده و از مالکیت والدین خارج شده در صورتی که معادل ۸۵ گرم طلای خالص باشد به آن زکات تعلق می گیرد و اگر در مالکیت والدین است با سایر طلاهایشان جمع می شود و توسط والدین زکاتش داده می شود.

۲۳) منظور از (فی سبیل الله) در مصارف زکات چیست؟

مقصود تبلیغ و ترویج دین، بین غیر مسلمانان یا مسلمانان ضعیف است.

۲۴) آیا جایز است به خانواده‌ای که سرپرست آنان معتاد است زکات داد؟

بله، جایز است به شرطی که تدابیری اندیشیده شود که به مصرف مواد نرسد.

۲۵) آیا فرزند می‌تواند به پدر مستحق زکات بدهد؟

❌ خیر

۲۶) آیا می‌توان به دانشجو یا طلبه‌ای که خرجی‌اش با پدرش است مستقیماً زکات داد؟

❌ بله

۲۷) آیا می‌توان زکات را مستقیماً به زنی داد که شوهر دارد، طوری که شوهرش مطلع نشود؟

❌ خیر، جایز نیست.

۲۸) شرکا چگونه زکات پرداخت کنند؟

❌ زکات بخشی از هزینه‌های شرکت است که می‌بایست بعد از کسر هزینه‌ها و قبل از تقسیم پرداخت شود.

۲۹) آیا به مبلغی که به عنوان رهن معمول در عرف پرداخت شده است زکات تعلق می‌گیرد؟

❌ رهن معمول در بنگاه‌های معاملات ملکی، از عقود ربوی است و اینگونه پولها من باب اولی، زکات دارد.

۳۰) آیا زکات فطر میهمان بر عهده میزبان است؟

❌ خیر

۳۱) آیا پدر می‌تواند زکات فطر فرزند دانشجو یا سربازش را که در کنار او نیست بدهد؟

❌ با دریافت وکالت از او بلی

۳۲) آیا انتقال زکات فطر از شهری به شهر دیگر جایز است؟

❌ تا مسافت قصر اشکالی ندارد.

۳۳) آیا کسی که سال مالی او رجب است، حق دارد تا رمضان زکات را به تأخیر بیندازد؟

خیر

۳۴) کسی که سال مالی او ذوالقعدة است، آیا می‌تواند زکات مالش را در ماه رمضان پردازد؟

بله

۳۵) کسی که خانه ندارد ولی حد نصاب زکات را دارا باشد، آیا زکات بر او لازم است؟

بله

۳۶) کسی که خانه ندارد اما دخلش به خرجش می‌رسد، آیا می‌تواند زکات بگیرد؟

اگر در حال ساخت منزلی برای خویش باشد، می‌تواند زکات گیرد.

۳۷) آیا والدین می‌توانند به فرزندان و یا بر عکس فرزندان به والدین زکات بدهند؟

خیر

۳۸) آیا به افرادی که تحت تکفل افراد دیگر هستند می‌شود مستقیماً زکات داد؟

خیر

والسلام علیکم ورحمةالله وبرکاته